

**CAMPANIA
SĂNĂTATEA ORALĂ
"Spune Aaa! Împreună pentru sănătatea orală!"
Martie 2020**

CUPRINS

Date statistice la nivel european, național și județean privind nivelul și dinamica fenomenului.....	pag. 1
Rezultate relevante din studiile naționale și internaționale.....	pag. 7
Analiza grupurilor populaționale cu risc.....	pag. 9
Rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului pentru evaluarea practicilor privind menținerea sănătății orale.....	pag. 9

I. Date statistice privind sănătatea orală în România și la nivel European:

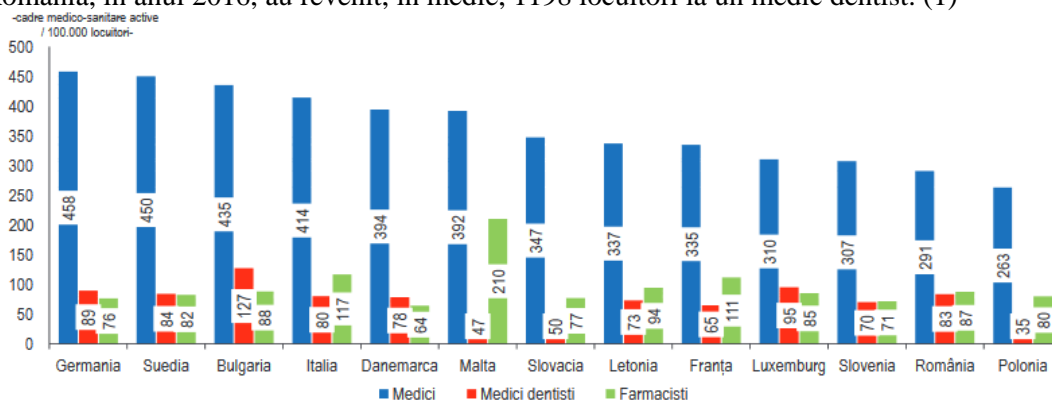
1. Date privind personalul din serviciile de sănătate orală

În anul 2018, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, privind asigurarea populației cu personal medical, numărul medicilor dentiști a fost de 16457 persoane (cu 5,1% mai mulți față de anul precedent). Dintre aceștia, 1619 lucrau în sectorul public și 14034 în sectorul privat. (*Situația personalului din sistemul sanitar în România - la 31 decembrie 2018, Institutul Național de Sănătate Publică, Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică, octombrie 2019*)

Distribuția personalului sanitar pe medii de rezidență este determinată de repartizarea teritorială a unităților sanitare. Unitățile sanitare din mediul urban au dispus în anul 2018 de un număr de 14426 medici dentiști (87,7% din totalul medicilor dentiști). Din punctul de vedere al personalului sanitar care asigură îngrijirea sănătății populației, în mediul rural acesta a fost slab reprezentat, în anul 2018 desfășurându-și activitatea numai 12,3 % (2031 medici) (13,1% în 2017) dintre medicii dentiști.

Repartizarea pe județe a personalului sanitar în anul 2018 evidențiază că cel mai mare număr de medici dentiști s-a înregistrat în Municipiul București (3142) în timp ce numărul cel mai mic de s-a înregistrat în județul Giurgiu (79). În anul 2018, numărul populației ce a revenit, în medie, la un medic dentist este de 1187 locuitori la un medic dentist, față de 1252 locuitori în anul precedent.

În România, în anul 2016, au revenit, în medie, 1198 locuitori la un medic dentist. (1)

Fig. 1. Numărul cadrelor medico-sanitare active ce revin la 100.000 de locuitori, în unele țări din Uniunea Europeană, în anul 2016 Sursa INSSE, pag.18 (1)

Comparativ cu celelalte țări din Uniunea Europeană, în România, în anul 2016, au revenit, în medie, 1198 locuitori la un medic dentist. Cei mai mulți locuitori care au revenit, în medie, la un medic dentist s-au înregistrat în Polonia (2855 locuitori la un medic dentist) și în Malta (2128 locuitori la un medic dentist), iar cei mai puțini în Bulgaria (788 locuitori la un medic dentist).

În anul 2017 s-au înregistrat, în medie, la 10000 locuitori 10,6 medici dentiști-absolvenți. (2)

Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică (CNSISP) a furnizat următoarele date referitoare la numărul de medici dentiști din România, valabile la 31 decembrie 2017(1):

1. http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/activitatea_unitatilor_sanitare_anul_2018.pdf
2. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Healthcare_personnel_statistics_-_dentists,_pharmacists_and_physiotherapists

Tabelul 2. Numărul de medici dentiști pe județe

	Numărul medicilor dentiști 2017	Numărul medicilor dentiști 2016
Total	15653	16442
Alba	168	200
Arad	399	395
Argeș	383	480
Bacău	321	321
Bihor	739	728
Bistrița-Năsăud	170	170
Botoșani	155	147
Brăila	426	193
Brașov	195	416
Buzău	185	179
Călărași	171	85
Caraș-Severin	85	164
Cluj	953	1021
Constanța	675	656
Covasna	102	105
Dambovița	220	217
Dolj	643	598
Galați	336	333
Giurgiu	82	83
Gorj	171	168
Harghita	171	164
Hunedoara	266	266
Ialomița	48	79
Iași	550	1272
Ilfov	198	185
Maramureș	350	353
Mehedinți	139	130
Mureș	488	462
Neamț	298	280
Olt	84	84
Prahova	524	495
Sălaj	217	160
Satu Mare	148	231
Sibiu	477	466
Suceava	435	432
Teleorman	115	113
Timiș	1038	1022
Tulcea	105	112
Vâlcea	157	221
Vaslui	229	150
Vrancea	173	176
Municipiul	2864	2930

Distribuția cabinetelor stomatologice, conform raportului privind Activitatea unităților sanitare, Institutul Național de Statistică a furnizat următoarele date pentru anul 2018:

Tabelul 3. Distribuția cabinetelor stomatologice pe medii de rezidență și după forma de proprietate a unității sanitare, în anul 2018

FORMA DE PROPRIETATE PUBLICĂ	Total	Urban	Rural
Cabinete stomatologice școlare	454	452	2
Cabinete stomatologice studențești	38	38	0
FORMA DE PROPRIETATE PRIVATĂ	Total	Urban	Rural
Cabinete stomatologice independente	15203	12996	2207

Sursa: Activitatea unităților sanitare în anul 2018, Institutul Național de Statistică, 2019

Tabelul 4. Distribuția medicilor dentiști în raport cu numărul de locuitori

	Anul												
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dentisti	10620	11651	11901	12497	12990	13355	13814	14282	14879	15556	16442	15653	16457
Locuitori la un medic dentist	2032	1849	1807	1718	1650	1599	1543	1489	1338	1277	1202	1255	1187
Medici dentiști la 10000 locuitori	4.9	5.4	5.5	5.8	6.1	6.3	6.9	7.1	7.5	8	8	7.7	8

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare în anul 2018, paginile 16, 17, 18, 33, 35

Fig. 2. Numărul medicilor dentiști în activitate, la 10000 de locuitori în țările europene, în 2015

Sursa: EU Manual of Dental Practice 2015, Edition 5.1 (1)

Referitor la țara noastră, manualul precizează faptul că în România nu există scheme de fluorizare a apei sau alte forme de fluorizare (pg. 301).

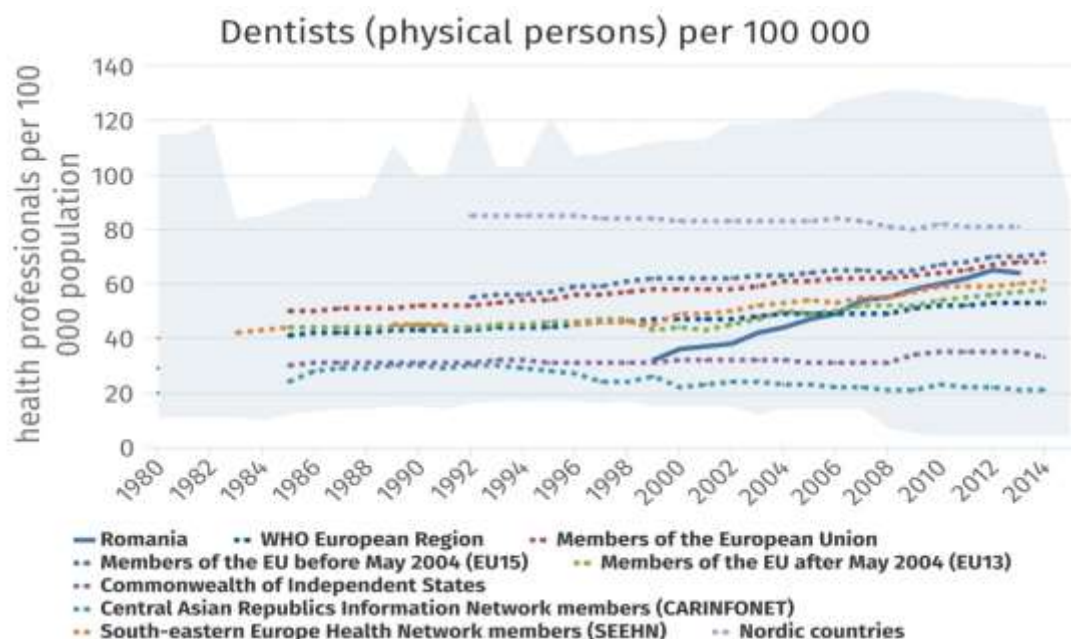

Fig. 3.

Numărul medicilor dentiști în țările europene, în perioada 1980-2014 (%000)

Sursa: European Health Information Gateway (2)

2. Date privind activitatea serviciilor stomatologice în România:

Anuarul de Statistică Sanitară 2018 al Centrului Național pentru Statistică și Informatică în Sănătate Publică (CNSISP) furnizează următoarele date privind numărul de consultații și tratamente stomatologice: (1)

Tabelul 5. Numărul consultațiilor și tratamentelor stomatologice în România, 2011-2017

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nr. consultații și tratamente stomatologice (în mii)	1473.4	542.8	716.8	366.9	500.4	610.9	483.1
Nr. consultații și tratamente ce revin pentru un locuitor	0.07	0.03	0.04	0.02	0.03	0.03	0.02

Pentru anii 2011-2017 indicii au fost calculați cu populația rezidentă la 1 iulie a anului de referință

Sursa: Anuarul de Statistică Sanitară 2018

Tendința numărului de consultații și tratamente stomatologice în România a fost una în scădere de la 0,03 consultații și tratamente la 1 locuitor în anul 2016 la 0,02 în 2017.

3. Date privind cheltuielile alocate serviciilor stomatologice în România:

Cheltuielile alocate pentru serviciile de îngrijire a sănătății orale sunt în strânsă corelație cu produsul intern brut.

Conform raportului "Platformei Europene pentru o Sănătate Orală mai Bună", România este pe ultimele locuri din Europa în ceea ce privește bugetul alocat sănătății orale.

Fig.4. Procentul estimat din PIB alocat sănătății orale, în diferite țări europene

1. EU Manual of Dental Practice 2015, Edition 5.1 <https://www.ond.pt/content/uploads/2017/12/ced-manual-2015-completo.pdf>

2. European Health Information Gateway http://gateway.euro.who.int/en/indicators/hfa_509-5300-dentists-pp-per-100-000/visualizations/#id=19585

4. Date privind incidența și mortalitatea cancerului buzelor și cavității bucale în România

Cancerul buzelor și cavității bucale reprezintă în România o problemă importantă de sănătate publică, cu o incidență și mortalitate crescută.

Din datele furnizate de Agenția Internațională pentru Cercetarea Cancerului în 2019, se constată că în anul 2018 România se află pe locul 4 în Europa în ceea ce privește *ratele de incidență și mortalitate* prin cancer ale buzelor și cavității bucale după Letonia, Ungaria și Slovacia. (2)

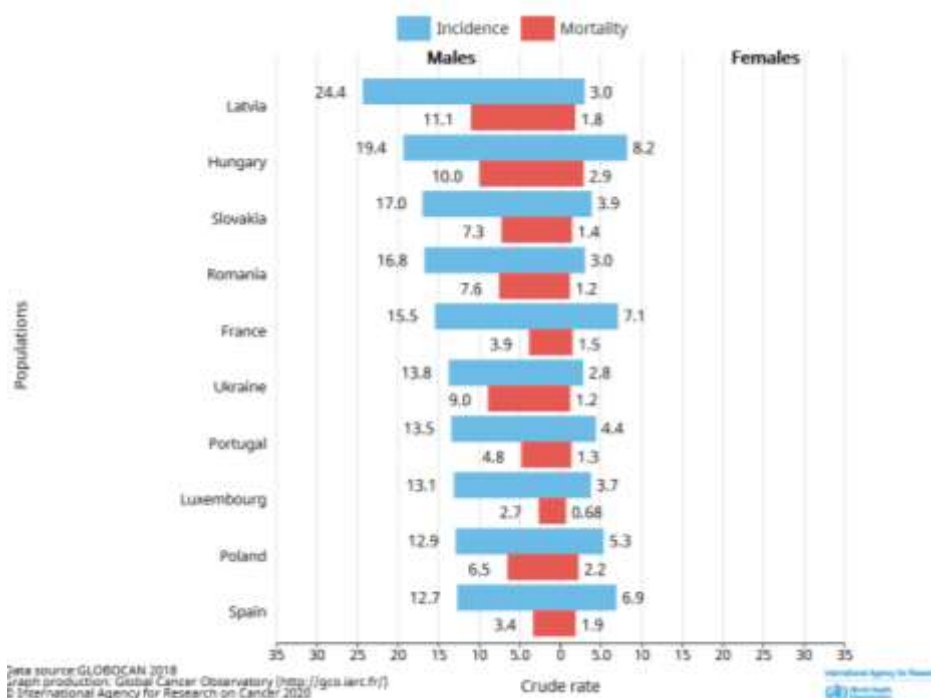

Fig.5. Ratele brute de incidență și mortalitate prin cancer al buzelor și cavității orale, estimate în 2018 în țările europene, primele 10 poziții. (1)

Sursa: IARC (International Agency for Research on Cancer), Cancer Today

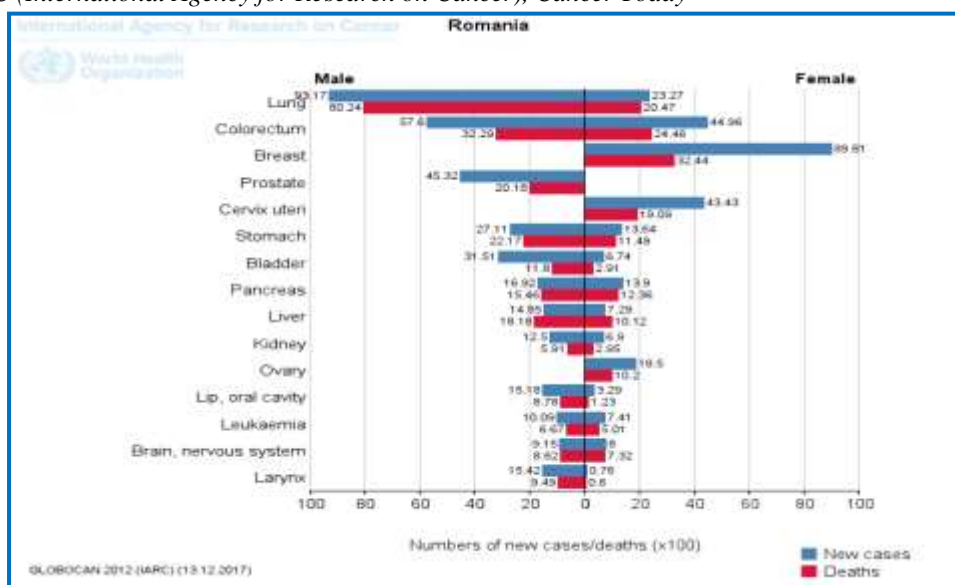

Fig. 6. Ratele de incidență și mortalitate prin cele mai frecvente forme de cancer, în România

Sursa: IARC (International Agency for Research on Cancer), Cancer Today

<http://gco.iarc.fr/today/home>

(1)

II. Rezultate relevante din studiile naționale și internaționale

Rețeaua de cercetare HBSC (*Health Behaviour in School-Aged Children-World Health Organization Collaborative cross-national survey*), colaborare mondială pentru studii trans-naționale, colectează, la fiecare patru ani, date privind starea de sănătate, mediul social și comportamentele copiilor cu vârste de 11, 13 și 15 ani. Acești ani marchează o perioadă de creștere a gradului lor de independență, care poate influența dezvoltarea comportamentelor lor legate de sănătate.

În studiul realizat de HBSC, referitor la sănătatea orală a copiilor din România (1), frecvența cu care elevii adoptă comportamente de igienă orală a fost măsurată printr-un singur item: *Cât de des te speli pe dinți?* Variantele de răspuns care le-au fost oferite copiilor au fost: mai des de o dată pe zi, o dată pe zi, cel puțin o dată pe săptămână, dar nu zilnic, mai rar decât o dată pe săptămână, niciodată. În analiza derulată, au fost luate în considerare toate răspunsurile care indicau faptul că ei se spălau pe dinți mai des de o dată pe zi.

Procentul adolescenților care se spală pe dinți cel puțin de două ori pe zi este prezentat în fig. 5. Distribuția pe categorii de vârstă nu indică prezența unor diferențe semnificative. În schimb, se înregistrează diferențe semnificative pe categorii de gen în cadrul fiecărei grupe de vârstă, fetele fiind cele care respectă într-un procent mai ridicat normele recomandate de igienă orală.

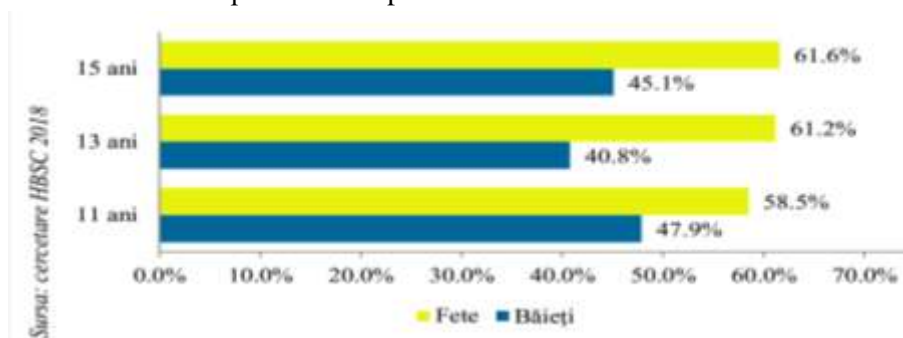

Fig. 7. Procentul adolescenților care se spală pe dinți cel puțin de două ori pe zi

Tendința înregistrată pentru periajul dentar în intervalul 2006-2018 este ascendentă (fig.6).

În cazul ambelor categorii de gen se înregistrează o creștere a frecvenței acestui comportament, însă în continuare se păstrează diferențe de gen, fetele înregistrând o frecvență mai ridicată pe tot parcursul intervalului.

Sursa: cercetare HBSC 2018

Fig 8. Procentul adolescenților care se spală pe dinți cel puțin de două ori pe zi (2006-2018)

Conform rezultatelor raportate, unul din doi elevi din România nu se spală pe dinți conform normelor de igienă dentară, respectiv cel puțin de două ori pe zi. Având în vedere asocierea unei sănătăți orale precare cu riscul pentru boli cardiovasculare, diabet, boli metabolice, se impune dezvoltarea unor măsuri de promovare a sănătății orale ca parte integrată a promovării sănătății în general. Creșterea frecvenței periajului dentar poate fi realizată prin educarea timpurie a copiilor de către părinți, dar și prin campanii susținute în școli, comunitate sau mass-media. Practicarea regulată și corectă a periajului dentar după mesele

1. Raport de cercetare Comportamente de Sănătate la Copii și Adolescenți din România – Studiul HBSC 2018, Adriana Băban, Diana Tăut, Robert Balaszi, Ingrid Dănilă, 2019

principale este o condiție ușor de atins și necesară pentru a îmbunătății sănătatea orală și generală a copiilor și adolescenților.

Rezultatele Studiului privind determinanții comportamentali ai stării de sănătate pentru populația adultă din România *CompSanRO* (1), desfășurat în 2017, arată, referitor la igiena orală (pag.38-38), că Cei mai mulți dintre respondenți se spală pe dinți de două ori pe zi (44%). Procentul respondenților care se spală pe dinți din două în două zile sau niciodată este de 7%. Momentele zilei în care românii efectuează igiena orală sunt dimineața și seară. Aproximativ 8% dintre aceștia se spală pe dinți și după fiecare masă sau gustare.

Tabelul 5. Distribuția respondenților în funcție de comportamentele privind igiena orală

IP5 Cât de frecvent vă spălați pe dinți?	IP7 În ce moment al zilei vă spălați pe dinți?
După fiecare masă 12%	Dimineața 47%
De două ori pe zi 44%	La prânz 4%
Zilnic 37%	Înainte de a merge la culcare 41%
Din două în două zile 5%	După fiecare masă 8%
Nu mă spăl pe dinți 2%	

Cea mai mare parte a respondenților efectuează periajul dinților pentru 2 minute. O proporție foarte mică a respondenților acordă periajului sub 1 minut. Cea mai mare parte a respondenților (90%) folosesc periuța și pasta de dinți pentru curățarea dinților. În completare, 15% folosesc și ața dentară, iar 29% și apa de gură. Alți români menționează și bicarbonatul de sodiu, tratamentele pentru paradontoză și sarea pentru igiena bucală. Un număr de aproximativ 30 (2%) de respondenți au declarat că nu efectuează niciodată periajul dinților.

Tabelul 6. Distribuția respondenților în funcție de comportamentele privind igiena orală

P6 Ce produse folosiți atunci când vă spălați pe dinți? (răspuns multiplu)	%	IP8 Cât timp vă periați dinții?	
Periuță și pastă de dinți	90%	Mai puțin de 1 min	3%
Ață dentară	15%	1 min	26%
Apă de gură	29%	2 min	40%
		3-5 minute	31%

Categoriile de respondenți care nu efectuează periajul dinților pentru menținerea unei igiene orale în cea mai mare proporție sunt bărbații, respondenții din mediul rural și cei cu vârste de 50-64 de ani.

Tabel 7. Distribuția respondenților privind lipsa igienei dentare în funcție de gen, mediu de rezidență și vârstă

IP5 Cât de frecvent vă spălați pe dinți?– răspuns NICIODATĂ	Niciodată	
Mediul de rezidență	Urban	1%
	Rural	5%
Gen	Feminin	2%
	Masculin	4%
Vârstă	18-34 ani	2%
	35-49 ani	2%
	50-64 ani	4%
Total		2%

Un procent de 37% dintre respondenți au fost la dentist în ultimele 6 luni. La polul opus, un procent de 18% dintre respondenți nu au mai fost la dentist de mai bine de 5 ani.

Tabel 8. Distribuția respondenților în funcție de timpul scurs de la ultima vizită la medicul dentist

IP10 Când ați fost ultima dată la dentist?	%
Acum 6 luni	37%
În ultimele 6-12 luni	21%
În ultimii 1-5 ani	25%
Acum mai mult de 5 ani	18%

Respondenții din mediul urban au o frecvență mai mare a vizitelor la dentist în ultimul an (diferență de 17% față de mediul rural), precum și cei cu venituri mai crescute.

Totodată, numărul respondenților din mediul rural care au avut drept motiv pentru vizita la dentist detartrajul sau controlul de rutină este mai scăzut, decât cel al românilor din mediul urban. Aceleași diferențe există inclusiv în ceea ce privește respondenții cu venituri mai scăzute, care au apelat la dentist mai mult pentru dureri de dinți și tratamente medicale. Frecvența cu care respondenții declară că își schimbă periuța de dinți este de 3 luni pentru mai mult de jumătate dintre respondenți. Procentul celor care își schimbă periuța de dinți anual sau mai rar este de 4%

Studiul *Zâmbește România* (2), desfășurat în perioada aprilie-decembrie 2013 pe un grup de 6.786 de elevi vârste cuprinse între 5 și 13 ani, din 7 orașe (București, Iași, Constanța, Timișoara, Cluj, Oradea, Craiova) cu scopul de a evalua starea de sănătate orală a populației școlare din România, confirmă faptul că dinții copiilor sunt neglijați de către părinți. Astfel, 75% dintre copiii cu vârsta între 5 și 13 ani au carii pe dinții temporari, 4 din 10 copii de până în 13 ani au deja carii pe dinții definitivi, iar 90% dintre acestea sunt netratate. 4% din numărul de dinți afectați au fost deja extrași din cauza cariilor. De asemenea 38% dintre copii au placă dentară microbială semnificativă, fapt ce semnalizează o stare de igienă orală precară.

([https://galasocietatiicivile.ro/pictures/documents/316-](https://galasocietatiicivile.ro/pictures/documents/316-Backgrounder_CIFRE_ZambesteRomania_Rablepentruperiutata2015.pdf)

[Backgrounder_CIFRE_ZambesteRomania_Rablepentruperiutata2015.pdf](https://galasocietatiicivile.ro/pictures/documents/316-Backgrounder_CIFRE_ZambesteRomania_Rablepentruperiutata2015.pdf))

În anul școlar 2018-2019 CRSP Iași a desfășurat, pentru al treilea an consecutiv, un studiu asupra comportamentelor, cunoștințelor și atitudinii față de igiena dentară ale copiilor din clasele 1-8 din unele școli din municipiul Iași. Comparativ cu studiile precedente, studiul de anul acesta a fost mai amplu, acoperind un număr considerabil mai mare de elevi.

Studiul s-a desfășurat în anul școlar 2018-2019, pe un număr de 1014 elevi din școli de stat din municipiul Iași (525 elevi din clasele 5-8 și 489 din clasele 1-4).

Datele au fost obținute cu ajutorul a 2 chestionare, conținutul fiind ușor diferit în cazul elevilor din clasele primare față de cel pentru elevii din clasele 5-8, ținându-se cont de capacitatea elevilor de a înțelege, interpreta și răspunde la întrebări.

Chestionarele au fost completate în clasă de către elevi, sub supravegherea cadrelor didactice și a personalului din cadrul Compartimentului Evaluarea și Promovarea Sănătății, CRSP Iași, care, în orice moment, s-au asigurat că respondenții nu au discutat întrebările sau răspunsurile cu alți elevii din clasă și, de asemenea, că au înțeles complet întrebările.

Chestionarele au colectat detalii demografice referitoare la vârsta, sexul și clasa în care este elevul, obiceiurile de igienă orală cum ar fi frecvența cu care se spală pe dinți, durata periajului, frecvența vizitelor la medicul dentist și obiceiurile alimentare, respectiv frecvența consumului de

1. *Studiului privind determinanții comportamentali ai stării de sănătate pentru populația adultă din România CompSanRO* <http://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2017/07/COMPSAN2.pdf>

2. *Studiul Zâmbește România* (https://galasocietatiicivile.ro/pictures/documents/316-Backgrounder_CIFRE_ZambesteRomania_Rablepentruperiutata2015.pdf)

dulciuri și băuturi acidulate între mese. În cazul chestionarului destinat elevilor din clasele 5-8, numărul întrebărilor a fost mai mare, obținându-se astfel informații mai detaliate. Printre rezultatele relevante se remarcă faptul că 24,1% din elevii din clasele 1-4 și 26,2% din elevii din clasele 5-8 se spală pe dinți doar o singură dată pe zi. De asemenea există elevi (2,5% din clasele 1-4 și 5% din clasele 5-8) care nu se spală zilnic pe dinți.

Cunoștințele elevilor referitoare la sănătatea orală se reflectă în comportamentele lor zilnice. Rezultatele evidențiază nevoia îmbunătățirii conduitelor preventive în rândul elevilor, educația pentru sănătatea orală fiind, în acest sens, deosebit de importantă.

III. Analiza grupurilor populaționale cu risc

Copiii de vârstă școlară și tineri

În cadrul programelor privind sănătatea orală, Organizația Mondială a Sănătății a elaborat un document tehnic pentru a consolida și facilita implementarea componentelor programelor de sănătate orală în școli (1). În acest sens, au fost aduse argumente solide privind necesitatea promovării sănătății în școli, cum ar fi:

- copilăria și adolescența reprezintă anii de formare a comportamentelor, inclusiv cele privind sănătatea orală, ce vor însoți elevii și adolescenții pe tot parcursul vieții.
- școlile pot oferi un mediu propice pentru promovarea sănătății orale. Accesul la apă potabilă, de exemplu, poate permite desfășurarea programelor de igienă generală și orală. De asemenea, un mediu fizic sigur în școli poate contribui la reducerea riscului de accidente și traumatisme dentare.
- povara bolilor orale la copii este semnificativă. Majoritatea afecțiunilor orale, o dată apărute, sunt ireversibile și durează întreaga viață având impact asupra calității vieții și stării generale de sănătate.
- politicile școlare și educația pentru sănătate sunt esențiale pentru dobândirea comportamentelor sănătoase și controlul factorilor de risc, cum ar fi aportul de alimente și băuturi dulci, consumul de tutun și alcool.
- școlile pot oferi o platformă pentru furnizarea îngrijirilor de sănătate orală, de exemplu servicii de prevenire și curative.

Printr-o rețea amplă de promovare a sănătății în școli, OMS lucrează la nivel global și regional cu Education International, UNAIDS și UNESCO, pentru a sprijini organizațiile reprezentative ale cadrelor didactice din întreaga lume în a-și utiliza capacitățile și experiența lor pentru a îmbunătăți starea de sănătate prin intermediul școlilor. Programul de sănătate orală OMS face trimitere la aceste rețele, în plus față de rețele școlare de sănătate orală stabilite în diferite țări și regiuni.

OMS atrage atenția asupra impactului deosebit de mare pe care factorii externi îl au asupra comportamentelor adolescenților. Ei sunt ușor influențați de colegi, de părinți dar și de factori economici și sociali (mass-media, industria, instituții comunitare).

Programele care vizează îmbunătățirea sănătății orale a tinerilor trebuie să ia în considerare acești factori și să accentueze importanța unei bune igiene orale în rândul copiilor supraponderali și îmbunătățirea atitudinii acestora față de necesitatea controalelor stomatologice regulate. Este necesar un efort susținut și constant din partea familiilor, școlilor, cadrelor medicale și organizațiilor comunitare, în scopul de a controla riscurile pentru sănătatea orală în rândul tinerilor.

IV. Rezultatele obținute în urma aplicării chestionarului pentru evaluarea practicilor privind menținerea sănătății orale (grafice în prezentarea ppt.x anexată).

Chestionarul a fost elaborat de specialiștii Institutului National de Sanatate Publica pentru a evalua practicile populației generale privind sănătatea orală. Chestionarul cu 23 de întrebări a fost anonim și a avut 4592 de raspunsuri (nu toti respondenții au răspuns la toate întrebările). 39,8 % dintre respondenți au avut vârsta până la 18 ani iar restul ≥ 19 ani, 74, 1 % au fost femei, 59,4 % din mediul urban iar 23, 4 % lucrează în domeniu medical. În ceea ce privește

nivelul educațional 14 % au absolvit școala primară, 23,9 % școala gimnazială, 23,8 % liceul și 38,3 % studii universitare.

În ceea ce privește **frecvența spălării zilnice pe dinți** pe 18 % dintre participanți se spală de mai puțin de două ori pe zi pe dinți, 33,7 % se spală mai puțin de două minute pe dinți și doar 33,6 % după ce mănâncă în maximum 15 minute.

Numai **70,2 %** din respondenți au fost **instruiți cu privire la tehnica corectă de periaj** al dinților și doar **28,2 %** își **schimbă lunar periuța de dinți**. Referitor la **mijloacele utilizate pentru asigurarea igienei orale**: 1,9 % nu utilizează pastă de dinți, doar 57,3 % utilizează o pastă de dinți cu fluor, 24,7 % folosesc doar periuța de dinți, 55,6 % folosesc apa de gură și 29,5 % ața interdentară. Un procent relativ mare, 48,7 % utilizează guma de mestecat ca mijloc de asigurare a igienei orale iar 24,9 % folosesc scobitori.

În ceea ce privește **starea de sănătate orală** doar 27,6 % dintre participanții la studiu au afirmat că în ultimul an nu au avut nici un disconfort la nivelul dinților și doar 15,9 % se duc de două ori pe an la control la medicul stomatolog.

Referitor la **consumul de produse îndulcite, alcool și fumat**:

Doar 50,4 % dintre respondenți nu consumă zilnic dulciuri, 53,4 % nu consumă zilnic băuturi acidulate îndulcite și 61,3 % nu consumă deloc băuturi alcoolice. 20,1 % dintre participanții la studiu fumează.